

När rälsbussen var det vanliga transportmedlet

Rälsbussförare Gösta Edström, f.1922.

En rälsbuss är en bussliknande motorvagn för järnväg. Rälsbussar har ofta förarhytter i båda ändarna, vilket gör att rälsbussar lätt kan byta färdriktning. Rälsbussar drivs med en dieselmotor eller elmotorer.

En rälsbuss var tidigare inte samma sak som en motorvagn, som vanligen hade drag- och stötanordningar av standardtyp, i Sverige buffertar och skruvkoppel, medan en rälsbuss har specialkoppel. Dock har moderna motorvagnar egna specialkoppel, medan rälsbussen Y1 har standardkoppel. Med tiden kom rälsbussarna att bli allt större och därmed blev skillnaden mellan rälsbussar och motorvagnar allt mindre. 1970 slopade SJ begreppet rälsbuss. Källa: Wikipedia.

*Rälsbussförare
Lennart Alfred
Riström,
f.1909.
Lennart bodde i
Arvidsjaur,
flyttade sedan
till Boden.*

*Järnvägsviadukten som fanns vid Arvidsjaur's västra infart. På bilden är rälsbussen på väg att passera över viadukten. Bilarna är vit Volvo Amazon -61 och en PV 544.
Foto Ingvar "Ingsjö" Norberg, Norran 27 nov 1968.*

Nils Holgerssons besök i Arvidsjaur. Han anlände med rälsbuss och mottogs med blommor. Foto Norran, maj 1957.

Sex rälsbussar i rad på perrongen i Arvidsjaur, foto Norran 1955.

*Fjällbonäsbarn på
Finlandsresa ned rälsbuss.
Foto NV 1950-tal. Foto
Norrän.*

*Helgelseförbundets
påskläger i Arvidsjaur. Foto
Norrän 1956. Avresa från
järnvägsplattformen, med
rälsbuss, Inlandsbanan.*

Helgelandsförbundets påskläger i Arvidsjaur, avresa från järnvägsplattformen, med Rälsbuss, Inlandsbanan. Foto Norran 1956.

Kommunen tar emot den statliga idrottsdelegationen på perrongen, i Arvidsjaur. Delegationen har just anlänt med rälsbuss i snöovädret. Foto Norran oktober 1953.

Finska krigsbarn återvänder hem med rälsbuss från Arvidsjaurs järnvägsstation. Foto Karl Nordlund, 1945.

Skolresa. Fjällbonäsbarn på Arvidsjaurs järnvägsstation. De väntar på rälsbussen som ska ta dem en bit på vägen till Finland. Foto Norran, 1951.

Olle Höll, järnvägsstationen i Arvidsjaur. Avfärd med Tvärbanan till Jörn. Foto Norran -60.

*Tågklarerare Bror Jakobsson i
samspråk med två damer.
Foto Norran, tidigt 1960-tal.*

*Skidåkarna, Per Fjellman och Gunnar Schenström tas emot, på Arvidsjaurs järnvägsstation,
efter Vasaloppet 1957. I bakgrunden skymtar kiosken som då fanns vid jvn-stationen. Foto
Norran, 1957-03-20.*

Häst- och tågolycka vid Trollforsens station, Inlandsbanan, 27/6 1935.

Olyckan inträffade i Joddejaur, kurvan före Trollforsens station under byggandet av Inlandsbanan. Lösa hästar sprang på spåret och kolliderade med ett arbetartåg som bestod av grusvagnar, personvagn med matvagn och loket. Loket sköt vagnarna framför sig. I matvagnen befann sig kockan som fick spisen över sig och omkom.

Olyckan krävde sju dödsoffer. 5 av de skenande hästarna hann över men ej den 6: e.

Krock mellan rälsbuss och ångtåg, lok 1956. Foto: Marklund.

Tåg- och rälsbussolyckan utanför Arvidsjaur där sexton personer omkom. Olyckan hände när rälsbussföraren glömde att han enligt §100 (nu borttagen) skulle stanna i Akkavare, för att där möta ett godståg från Arvidsjaur. Holmström körde vidare och olyckan var oundviklig. Tåget rände med stor kraft in i rälsbussen. *Rälsbussföraren och femton personer till i rälsbussen fick sätta livet till.*

Begravningsceremoni i Arvidsjaur kyrka, 6/4 1956, av offren efter godståg/rälsbussolyckan. Ceremonin

uträttades av Biskop Bengt Jonzon, Luleå.

Glommerslidens hållplats 1950-tal. Rälsbuss längs tvärbanan mellan Jörn och Arvidsjaur. Tvärbanan mellan Arvidsjaur och Jörn byggdes mellan åren 1924–1928 och var Arvidsjaur's första järnväg. Järnvägsstationer mellan Arvidsjaur och Jörn: Nordlunda, Bränntjärn. Abborrträsk, Saltmyran, Hålbergsliden, Moräng, Glommersträsk, Missenträsk, Stensträsk, Granberg, Torvterminal, Jörn.

Rälsbussförare Bo Sixten Tåqvist, 1914–1995.

Rälsbussförare Bror Öhrbom.

Rälsbussförare Rene Olsson, f. 1904. Arvidsjaur's järnvägsstation.

Rälsbussförare Sven Johansson.

*Rälsbussförare Anders Malm, f. 1898.
Han började jobba i Arvidsjaur 1939.*

Rålsbussförare Otto H. Olofsson, f. 1905.

Rålsbussförare Ingvar Gustavsson.

Rålsbussförare Henning Burman.

Rålsbussförare Agne Olsson, f.1908.

*Rålsbussförare Erik Helge Berglund.
d.1956.*

Rålsbussförare Göte Holmström, f.1915

Rälsbussförare Allan Valter Larsson. Han kallades för 'Tango-Lasse' för sin tangorabatt (muschtas).

Rälsbussförare Helge Sidén, f.1906.

Rälsbussförare Harry Granström.

Sven Johansson, trafikbiträde. Foto Norran 1950-tal.

*Tågresenärer 1936,
Arvidsjaurs järnvägsstation.*

Järnvägsstationen i Arvidsjaur 1988.

2000-tal. Foto Kent Norberg.

Perrongen i Arvidsjaur. Turister. Foto Kent Norberg, Norran 2013-07-05.

Järnvägsstationen i Arvidsjaur. Foto Kent Norberg 2013-07-05.

Stins Kent Lindberg. Foto: Kent Norberg 13-07-04.

Rallarfiket, Rallarmuseet, Moskosel 2012. Foto Kent Norberg.

Rälsbuss på Inlandsbanan, Moskosel. Foto Kent Norberg. 2012-06-25.

Stockholms lokaltrafik var en av flera som utförde spårbundna vintertester i Arvidsjaur under flera år. Foto: Kent Norberg 071207.

2008. Foto Kent Norberg. Vintertester.

SL:s vintertester initierades av trafikchef Lazlo Szabo, här med Tore Bogen, trafiksjef Ruter, Norge. Foto: Kent Norberg 2009-12-09.

SL-Vintertestanläggning vid Nordlunda, strax utanför Arvidsjaur's samhälle. Foto: Kent Norberg 091209.

// Sammanställt av Kent Norberg